

در نشستی به همت بنیاد پژوهش های اسلامی آستان قدس رضوی بررسی شد

نقش مهم زیارت در آیین «هندو»

۲

از سرنوشت زیبای گل های صریح امام رضا(ع) چه می دانید؟

شده معطر «شمیم رضوان» زعطر گل هایت

گل آرایبی حرم رضوی اتفاق زیبایی است که سالیانی است به صورت خودجوش توسط جمعی از خادمان آستان امام رثوف انجام می‌شود و این گل‌ها پس از نصب روی صریح سرنوشتی شیرین برایشان رقم می‌خورد.به گزارش فارس، گل آرایبی حرم رضوی سالیانی است که توسط جمعی از خادمان آستان امام رثوف با ظرافت خاصی انجام می‌شود و هر سال شاهد نوآوری و طراحی‌های زیباتری در گل آرایبی آستان مقدس امام رضا(ع) هستیم.این کار به صورت خودجوش و ...

محمد زائرnia - عکس: رضوی

کتابخانه آستان قدس رضوی، ۴۰۰ سال پیش چه نقشی در تقویت علاقه مردم به کتاب داشت؟

رونق کتاب‌خوانی در مشهد عهد صفوی

مقوله کسب دانش و مطالعه متون علمی نداشته، شاید در میان گروهی که برشمردیم، گروهی مانند طلبه‌ها بودند که به دلیل اشتغال دائم به تحصیل، به استفاده دائمی از کتاب‌های کتابخانه نیاز داشتند یا مثلاً امانت گرفتن کتاب توسط حکیم با توجه به فعالیت و حرفه‌اش، چندان دور از انتظار نبوده است؛ اما در مشاغلی مثل قهوه‌چی یا طبایخ طبعاً نیاز حرفه‌ای به مطالعه کتاب وجود نداشت و این افراد صرفاً به دلیل علاقه شخصی‌شان به مطالعه رومی‌آوردند. از آنجا که در آن زمان، مشهد پس از دوران حملات خونبار ازبکان، روی امنیت و آسایش را می‌دید و علما و محدثان بزرگی مانند شیخ حر عاملی در حرم رضوی حضور داشتند و مجالس درس عمومی و خصوصی برگزار می‌کردند، شوق فراگیری علوم دینی و عقلی در میان مردم رونق گرفت و اقبال عمومی به حضور در چنین جلساتی بیشتر

در دوره صفویه، اطلاعات جالبی را درباره قشر کتابخوان در مشهد ارائه می‌کند که اتفاقاً موضوع اصلی بحث امروز ما هم، همین است. باید توجه داشت که این افراد، کتاب‌هایی غیر از قرآن کریم را به امانت می‌گرفتند و به همین دلیل می‌شود آن‌ها را رسماً در زمره کتابخوانان شهر مشهد قرار داد. طبق گزارش‌هایی که توسط الهه محبوب فریمانی در کتاب «تاریخچه کتابخانه آستان قدس رضوی» مورد بررسی و اشاره قرار گرفته است، برخی مشاغل افرادی که در دوره صفویه کتاب امانت می‌گرفتند، از این قرار بود: نخودبریز (از مشاغل بسیار سخت قدیمی که فعالیت آن در راستای تولید نخود بوداده یا آرد نخود بود)، طبایخ (آشپز)، صاحب نسق، مستوفی مشهد، مُشرف، طلبه، قاپوچی (دربان)، عودساز، مُنشی، قهوه‌چی، حکیم، محرر دارالانشاء (کاتب) و پوستین‌دوز. شاغلان این مشاغل به جز افرادی بودند

وقتی درباره کتابخانه آستان قدس در دوره صفویه حرف می‌زنیم، نباید ذهنمان برود سمت کتابخانه‌های مدرن امروزی یا چند میلیون جلد کتاب. طبق اسناد موجود، کتابخانه آستان قدس در دوره صفویه و به‌طور مشخص در سال ۹۸۰ خورشیدی (دوره شاه عباس یکم)، ۹۳ جلد کتاب را در خود جای داده بود.

شد. در این زمان مدرسان آستانه در صحن عتیق و برخی از رواق‌ها، به تدریس فقه و حدیث مشغول بودند و طبعاً علاقه‌مندان به این مباحث برای تکمیل اطلاعاتشان به سراغ کتابخانه آستان قدس می‌رفتند تا با امانت گرفتن کتاب بر حجم اطلاعاتشان اضافه کنند. نباید از نظر دور داشت که این علاقه با وجود کتابخانه آستان قدس رضوی تقویت می‌شد و اصل وجود چنین مکانی در حرم مطهر رضوی به تبلیغ عادت حسنه کتاب‌خوانی کمک می‌کرد.

که از کارکنان و خُدام آستان قدس رضوی محسوب می‌شدند؛ افرادی مانند حافظ، مُهردار، پیش‌نماز و... تنوع این مشاغل نشان می‌دهد عادت کتاب‌خوانی به نسبت مشاغل مختلف که نشان از طبقه اجتماعی خاص هم داشته، از ضریب نفوذ قابل قبولی برخوردار بوده است و شاید حتی مشهدی‌های ۴۰۰ سال پیش، بیشتر از مشهدی‌های امروز کتاب می‌خوانده‌اند! نکته جالب توجه اینجااست که بخش مهمی از این مشاغل، ارتباط مستقیمی با

محمدحسین نیکبخت | همان طور که می‌دانید، امروزه کتابخانه آستان قدس رضوی یکی از بزرگ‌ترین کتابخانه‌های دنیاست که سالانه به هزاران نفر از علاقه‌مندان به کتاب و کتاب‌خوانی و همین طور محققان و پژوهشگران، خدمات ارائه می‌کند. یک بار در همین صفحه، درباره تاریخچه کتابخانه صحبت کردیم و حتی چند باری هم از کتابخانه‌های اقماری مانند کتابخانه وزیری یزد و... حرف زدیم. اما شاید دوست داشته باشید درباره گذشته این کتابخانه مهم اطلاعات بیشتری بدست بیاورید. به همین دلیل امروز می‌خواهم درباره وضعیت کتابخانه آستان قدس رضوی در دوره صفویه بگویم؛ یعنی اوضاع این مکان مهم فرهنگی در حدود ۴۰۰ سال پیش. لابد می‌پرسید مگر ۴۰۰ سال پیش هم کتابخانه آستان قدس رضوی فعال بوده است؟

■ کتابخانه‌ای با ۹۳ کتاب

وقتی درباره کتابخانه آستان قدس در دوره صفویه حرف می‌زنیم، نباید ذهنمان برود سمت کتابخانه‌های مدرن امروزی یا چند میلیون جلد کتاب. طبق اسناد موجود، کتابخانه آستان قدس در دوره صفویه و به طور مشخص در سال ۹۸۰ خورشیدی (دوره شاه عباس یکم)، ۹۳ جلد کتاب را در خود جای داده بود. بخش عمده این کتاب‌ها هم موضوع دینی داشت؛ هر چند در میان آن‌ها، آثار ادبی مانند «اوراق ترجمه شعر سیدرضی» و «مجموعه اشعار عربی من کلام متقدمین» هم دیده می‌شد. البته این کتاب‌ها به غیر از قرآن‌هایی بود که آن‌ها را وقف حرم رضوی کرده بودند و بعضاً طبق دستور واقف، در کتابخانه از این قرآن‌ها مراقبت می‌شد. طرز نگهداری کتاب‌ها هم با امروز فرق اساسی داشت. ما عادت کرده‌ایم همیشه کتاب‌های کتابخانه را در قفسه‌های مخصوص و کنار هم ببینیم؛ اما در این دوره، کتاب‌ها را در صندوق‌ها نگهداری می‌کردند و حتی گاهی از واژه «صندوق» برای شمارش کتاب‌های کتابخانه هم استفاده می‌شد. البته این روش در آن زمان مرسوم بود و در بیشتر کتابخانه‌های مهم و بزرگ ایران، کتاب‌ها را در صندوق نگهداری می‌کردند.

■ گروه‌های کتابخوان مشهد

گزارش‌های مربوط به فعالیت کتابخانه آستان قدس

ویژه فرهنگ و معارف رضوی
سال دوم | ویژه نامه ۳۳۳ |

موعظه / آیت‌الله حائری شیرازی

هر کس از عقلش فاصله گرفت تو نیز از او فاصله بگیر

دکتر مالک رحمتی:

تحول در موزه آستان قدس رضوی یک مأموریت ضروری است

حجت الاسلام ایزدهی مطرح کرد

تضاد فرهنگ کلان اسلامی با غربی در مقوله جمعیت

روایت حجت الاسلام قاجاری از احیای ظرفیتی به اسم «امام محله»

طلبه‌ای که با کمک‌های ۲ هزار تومانی ۳۵ معتاد را ترک داد

در کمتر از ۷۲ ساعت انجام شد

تکمیل ظرفیت حضور در اجتماع «سلام فرمانده»

در حرم

مسیرهای آسان‌تر برای رسیدن به رواق «دارالحجه»

اگر در دو سه ماه اخیر به حرم مطهر رضوی مشرف شده و گذرتان به بست شیخ طوسی و یا رواق دارالولایه افتاده باشد حتماً داربست‌ها، بنرها و... را دیده‌اید که خبر از انجام عملیات عمرانی می‌دهد. جزئیات این عملیات عمرانی را از زبان مهندس «بیات» مدیر نگهداری و بهره‌برداری ساختمان سازمان فنی و نگهداری حرم بخوانید: آسانسور بست شیخ طوسی با ظرفیت ۱۸ نفر مقابل ورودی کتابخانه مرکزی در حال ساخت است که امکان دسترسی آسان‌تر افراد سالمند و معلول را از بست شیخ طوسی به رواق دارالحجه و برعکس فراهم می‌کند.

این عملیات تیرماه امسال به پایان می‌رسد.

بیات همچنین درباره ضرورت اجرای پروژه ساخت پله برقی در مسیر رواق دارالحجه به رواق دارالولایه حرم مطهر رضوی هم گفته: این پروژه تردد زائران به رواق دارالحجه به ویژه هنگام خروج در ساعات پیک جمعیت را تسهیل می‌کند؛ به همین منظور دو دستگاه پله برقی در کنار راه پله سنگی طراحی شده که امکان دسترسی بیشتر از رواق دارالولایه به رواق دارالحجه از طریق کفشداری شماره ۱۷ واقع در صحن جمهوری را میسر می‌کند.

به گفته وی، عملیات ساخت این پروژه از فروردین سال جاری آغاز شده و بر پایه برآوردهای انجام شده تا شهریور سال جاری به بهره‌برداری می‌رسد.

نیمکت زنده‌گی

دنیا فقط به دیدن تو می‌ارزد

منبر مجازی

فرق بزرگی و بزرگواری

حجت‌الاسلام شریفیان | آدم «کریم» را

خیلی وقت‌ها ما با اعطا و انفاق و دست دهنده و کسی که سفره پهن است و این‌ها می‌شناسیم. این غلط نیست ولی معنای کرامت این نیست، خداوند در قرآن جاهای مختلفی از کریم حرف زده است. زوج کریم... رزق کریم... خود قرآن هم کریم است...خود خداوند متعال کریم است. معنای اصلی کرامت بزرگی است ... مثل فردی که بزرگی دارد و از این بزرگی او دایم خیرات جاری باشد... مثل چشمه‌ای بزرگ که در خیررسانی‌اش خلل و آلودگی و آسیب نیست. بعضی درخت‌ها اصلاً میوه نمی‌دهند. هیچ ثمره‌ای ندارند. بعضی درخت‌ها ثمر ه‌ستند ولی یک جوری هستند که دست ما به آن نمی‌رسد یا اگر بخواهید از میوه آن استفاده کنید شما را اذیت می‌کند. خارهای بزرگی دارد. بعضی درخت‌ها هستند بهترین رزق را به سهولت می‌دهند. کریم به کسی می‌گویند که بزرگ است ولی بزرگی بر آدم نمی‌کند... شما را نمی‌شکند... شما را حقیر نمی‌کند... اگر چیزی به آدم می‌دهد یک جوری به آدم می‌دهد که آدم احساس کوچکی نکند. یکی در خانه امام حسن مجتبی(ع) را زد. ایشان در را باز کردند از لای در دست طرف را پر کردند. بعداً از حضرت سؤال شد که آقا چرا شما این جوری انفاق می‌کنید؟ فرمودند می‌خواهم با او چشم در چشم نشوم... خجالت می‌کشد. در فارسی شاید بهترین واژه‌ای که برای کریم بشود پیدا کرد بزرگوار است. بزرگواری غیر از بزرگی است. بعضی‌ها بزرگ هستند ولی بزرگوار نیستند... خداوند کریم است... قرآن و انبیای الهی کریم‌اند... یک موقع ما خود کریم هستیم، یک موقع دیگران را هم به مقام کرامت می‌رسانیم. آن‌ها را بزرگ می‌کنیم. قرآن درباره یتیم فقط نگفته اطعام کنید، انفاق کنید. گفته: «کَلَّا بَلْ لَا تُكْرِمُونَ الْيَتِیمَ» ... یتیم ممکن است نیاز مالی حتی نداشته باشد. دست او دست ضعیف است. حامی ندارد. پدر ندارد. یک جوری با او برخورد کنید که کمبود آن را احساس نکند. او را بزرگ بدارید. چه قدر قرآن لطیف گفته است... قرآن می‌گوید فراعنه عالم کسانی هستند که اهل اکرام نیستند. این‌ها انسان‌ها را می‌شکنند. خود آن‌ها حقیر هستند و دیگران را هم حقیر خواهند کرد... یکی از آثار کرامت محبت است. آدم‌هایی که زنده نیستند، دست دهنده دارند ولی بزرگی نمی‌کنند، تفوق ندارند... آدم این‌ها را می‌پسندند، چه کسی است که نپسندد؟ اگر می‌خواهیم بین مؤمنان محبت ایجاد کنیم، یکی از ارکانش برخوردهای کریمانه است. ببینید خدا چه جوری عفو می‌کند. همین جور که خدا ما را می‌بخشد و ما را تکریم می‌کند این صفات باید در ما هم متولد شود ...

دلم هُرمُ می‌ریزد پایین. دلتنگ و دلشاد می‌شوم. ذوق می‌کنم. فقط آن بالایی می‌داند چقدر این خانواده محتاج این سفر و این میهمانی‌اند. چه خوش خبری کرد این آقا!میداد به فرشته‌خانم می‌گویم: به سلامتی ... به قول مادر بزرگم آقا بهترین. تو مرا مش رضوی نیست زائری رو دست خالی برگردونه ولایتش.

پی‌نوشت

«خانجان» راست می‌گفت. آدم باید زندگی‌اش را جلا بدهد.

که ۳۷سال به پای بچه‌هایش نشسته. محبوبه‌اش ناشنواست، امید و حمیدش معلول ذهنی‌اند و اکرمش هم. حرف‌ها را زده‌ایسم و می‌خواهیم خداحافظی کنیم که امید می‌آید گوشی را به زور از مادرش می‌گیرد. آن وقت با ذوقی که خدا می‌داند چقدر حال خوب کن است می‌گوید: خاله! آ خاله! داریم میریم پیش امام رضا. والا چند روز دیگه میریم مَشد. السلام علیک یا علی بن موسی الرضا! یا غریب الغریبا!

سؤال پیچ می‌کنم. از بچه‌ها می‌پرسم. از اکرم و محبوبه و حمید و امید. سراغ می‌گیرم از کپسول آقا!امید که می‌گفتند پیدا نمی‌شود. از دانشگاه محبوبه و بی‌تابی‌های اکرم. از روند قول‌های تازه جناب مدیر کل بهزیستی. به همه‌شان مرتب و منظم جواب می‌دهد. تازه آن آخرها متوجه می‌شوم اصلاً حال و روز خودش را جویا نشده‌ام و از آرتروز، زانودرد و حساسیت شدید دست‌هایش نپرسیده‌ام. فرشته‌جان، مادر چهار معلول است

رقیه توسلی | «خانجان» با خاکستر ظرف‌ها را می‌شست. می‌گفت جلا می‌افتند. می‌گفت گل و گیاه خانه گردنمان حق دارند. کس و کارشانیم. آب و نور و خاکشان را فقط نمی‌گفت. می‌گفت تکریم! باید تکریمشان کنیم. باید دوست داشتن بلد باشیم.

قید کلاس آنلاین مهمی را می‌زنم و جایش دو ساعت وقت دست و پا می‌کنم برای احوالپرسی از «فرشته‌جان». ۶سالی می‌شود این اسم را گذاشته‌ام رویش... بنده خدا را از همان اول احوالپرسی،